

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

СТРАТЕГІЇ

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

ЗМІСТ

ЗМІНИ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ.....	9
Ю.М. Колесник, М.О. Авраменко, Ю.Ю. Рябоконт	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ	11
С.А. Моргунова, О.П Школова, В.С. Дмитрієв, Ю.А. Ганошенко	
ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ MS TEAMS ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	14
В.А. Візір, О.В. Деміденко, І.Б. Приходько, А.С. Садонов, В.В. Буряк	
ЗНАЧЕННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ: ПРОСУВАННЯ ЗНАНЬ, СТИМУЛЮВАННЯ ПРОГРЕСУ, ПРОСУВАННЯ НАУКОВОЇ КАР'ЄРИ.....	16
Н.В. Підкович	
ІНТЕРАКТИВНІ ДОДАТКИ, ІНТЕГРОВАНІ ДО MS TEAMS, ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	17
Ж.М. Рагріна	
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ НА КАФЕДРАХ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ	18
І.Ф. Беленічев, С.А. Моргунова, Н.В. Бухтіярова, І.Б. Самура, О.М. Кучковський, Г.І. Бесараб, В.П. Риженко, О.Г. Алієва, О.О. Попазова	
УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ ТА РЕПРОДУКТИВНОЇ МЕДИЦИНИ ННПО В РАМКАХ ОНЛАЙН-ОСВІТИ	20
Н.В. Авраменко, Д.Є. Барковський, О.А. Нікіфоров, О.В. Кабаченко, О.О. Ломейко, І.В. Семененко	
НОВІ ВИМОГИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ФАРМАЦЕВТИЧНИМ НАПРЯМКОМ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	22
І.М. Білай	
ПЕРВИННА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЗА ФАХОМ «ПЕДІАТРІЯ» В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ТА ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ	25
Л.М. Боярська	
НОВІТНІЙ ФОРМАТ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТА-СПЕЦІАЛІСТА В ІНТЕРНАТУРІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ФАРМАЦІЯ»	26
І.В. Бушуєва, Т.В. Хортецька, О.К. Єренко	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СПІЛКУВАННЯ НЕРІДНОЮ МОВОЮ ІНОЗЕМЦІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ.....	28
Л.І. Васецька	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ОСНОВИ ХІМІЧНОЇ МЕТРОЛОГІЇ» НА КАФЕДРІ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	30
С.О. Васюк, А.С. Коржова, Н.О. Нагорна, К.П. Медведєва, Ю. М. Жук, А.О. Донченко	
РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ РОБОТИ НА КАФЕДРІ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ MICROSOFT TEAMS	31
С.О. Васюк, Н.О. Нагорна, А.С. Коржова, Д.І. Дочинець, К.П. Медведєва, Ю.М. Жук, А.О. Донченко, О.Р. Малецька,	
ОПТИМІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ ЦИКЛІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НА КАФЕДРІ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ	32
Л.Л. Воронцова, А.О. Остапенко, В.А. Коваленко, О.С. Козачук, С.О. Кенійз	

лекцій вважаємо недоцільним. Але, згідно з практикою США та інших країн, пропуск більше 15% лекцій тягне за собою не допуск студентів до іспиту і відрахування.

Виходячи з вищевикладеного, вважаємо за доцільне:

1. Скасувати відпрацювання лекцій, але враховувати кількість пропусків лекцій в рейтинговій оцінці студента.
2. Змінити формат лекцій: проведення інтерактивних лекцій, лекцій-бесід, для чого доцільно зменшити кількість студентів на потоці.
3. Повністю переробити лекційний матеріал від стислого переказу навчального матеріалу до розгляду окремих проблемних питань (тем), що містять останні досягнення науки.
4. Матеріали до лекцій заздалегідь викладати на сторінках кафедр для ознайомлення, студенти повинні приходити на лекцію підготовленими і активно брати участь в обговоренні питань.
5. Обов'язково включати в лекції розгляд завдань з Крок 1 та іспиту з основ медицини.
6. Вважаємо за необхідне обов'язкове відвідування лекцій з кінцевим контролем конспектування матеріалу. Відпрацювання лекцій вважаємо недоцільним. Але, згідно з практикою США та інших країн, пропуск більше 15% лекцій тягне за собою не допуск студентів до іспиту і відрахування.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ ТА РЕПРОДУКТИВНОЇ МЕДИЦИНИ ННПО В РАМКАХ ОНЛАЙН-ОСВІТИ

Н.В. Авраменко, Д.Є. Барковський, О.А. Нікіфоров, О.В. Кабаченко, О.О. Ломейко, І.В. Семененко

В умовах глобальної надзвичайної ситуації потреба в підготовці майбутніх медичних фахівців стала цілеспрямованою. Пандемія COVID-19, військові дії в Україні вимагають застосування в медицині нових принципів і трансформації медичної освіти. Питання дистанційного навчання студентів медичних закладів вищої освіти на даний час є надзвичайно актуальним в країні. Враховується, звичайно, досвід організації освітнього процесу під час пандемії, зумовленої COVID-19, яка стала довгоочікуваним каталізатором нової «ери діджиталізації» в медичній освіті. Викладачі стикнулися з завданням організації та налагодження якісного освітнього процесу, адже навчання студентів на всіх етапах здобуття медичної освіти на клінічних кафедрах Запорізького державного медичного університету, вимагає реалізації практико-орієнтованої підготовки з метою формування у здобувачів освіти професійних компетенцій, що можливо тільки при обґрунтованому поєднанні сучасних інформаційних технологій, які забезпечують дистанційне навчання.

Еволюційним етапом традиційної системи навчання є дистанційні технології навчання, які змогли зайняти одне із провідних місць у сучасному освітньому процесі. Онлайн-освіта забезпечує підвищену гнучкість, вона може мати вирішальне значення з точки зору врахування різноманітності та інклюзивності студентів. Незважаючи на очевидний високий попит на онлайн-навчання серед студентів-медиків, є елементи медичних освітніх компонент, які здаються непридатними для такого навчання. Наприклад, студенти-медики потребують живого контакту з пацієнтом через особисту взаємодію для розвитку клінічних навичок. Учасники освітнього процесу визнають це важливим моментом і оцінюють діджиталізацію в медичній освіті дуже диференційовано. Доцільними для онлайн-навчання є лекції, а не практичні заняття та відпрацювання практичних навичок. Однак щодо таких елементів, як тренування практичних навичок, існує багато варіантів використання інноваційних концепцій навчання як «пробного тесту», «віртуального пацієнта» перед тим, як зіткнутися з реальними пацієнтами.

На кафедрі акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ННПО ЗДМУФУ дистанційне навчання, за умови відсутності живого контакту викладача зі студентами, потребує активізації пізнавальної діяльності. Викладачі кафедри створили кейси клінічних та ситуаційних завдань з необхідним моделюванням клінічних ситуацій, які максимально наближені до реальних випадків в практичному акушерстві та гінекології.

Стрес, в якому перебувають усі жителі України у зв'язку з війною, впливає на увагу, пам'ять та, відповідно, обсяг засвоєння навчального матеріалу студентами. Наше завдання – допомогти адаптуватися та максимально сприяти якісному навчанню. Тож, навчальні заняття поділені на синхронну та асинхронну частини, навчальні матеріали відповідно адаптовані до цього. Викладачами визначено, над чим працювати під час онлайн-заняття, яку частину матеріалу надати на самостійне опрацювання. Також використовуються різноманітні завдання, які умовно можна поділити на основні, що мають дедлайни, та завдання за вибором, для створення індивідуальної траєкторії навчання; забезпечено своєчасні контакти та взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час дистанційного навчання; опановано сучасні онлайн-інструменти для створення різнопланових завдань; визначені можливості контролю та оцінки виконаних здобувачами освіти завдань у режимі онлайн та надання результатів контролю у реальному часі кожному студенту.

Освітній процес на кафедрі акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ННПО ЗДМФУ забезпечують платформи та засоби зв'язку: Microsoft Teams, сервіси Google (google диск, електронна пошта), веб-додаток Viber, Telegram. Для іноземних здобувачів освіти запропоновано користуватися інформацією з ютуб-каналів: Khanacademy, Osmosis, Physiopedia. Лекційний матеріал подається з використанням демонстрації презентацій та відеоматеріалів, створених у програмі PowerPoint, практикуємо проведення лекцій-дискусій, що особливо активізує здобувачів освіти під час викладання нового матеріалу. Проводячи контроль засвоєння знань матеріалу теми на практичних онлайн-заняттях, викладачі кафедри застосовують традиційні методи, наприклад усний контроль, у вигляді формулювання нестандартних запитань та оригінальних завдань, з метою уникнення академічної недобросовісності; тестовий контроль-вирішення тесту з відповідною фіксацією результату його складання. На практичних заняттях та навчальній практиці відпрацювання фахових практичних навичок, вмінь здійснюємо шляхом вивчення та опрацювання стандартних операційних процедур (СОП), алгоритмів і відеоматеріалів.

Викладачі створили ілюстровані кейси клінічних та ситуаційних задач, необхідних для моделювання клінічних ситуацій, наближених до реальних у практичних акушерстві та гінекології. У зв'язку з цим використання мультимедійних технологій зі сфери різноманітності та розширення можливостей освітнього процесу перетворилося на крайню необхідність. Мультимедійна освіта як процес взаємодії візуальних та аудіо-ефектів на базі інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних та програмних засобів, що поєднують в одній презентації текст, графіку, фото- та відео-контент зараз знаходить застосування у всіх типах навчальних закладів. Крім того, ця методика може використовуватись і в процесі обов'язкового підвищення кваліфікації викладацького складу. Мультимедійне навчання змінило і саму модель викладання, тому що наявність у студента лекції в записі зводить до мінімуму ймовірність того, що він упустить щось важливе, випадково відволікшись від заняття. Відповідно, зростає як ефективність навчання, так і ефективність оцінювання. Все це є ще більш актуальним, якщо врахувати, що при нинішніх величезних масивах інформації неможливо охопити весь її обсяг і знати все – важливо знати, де знайти потрібні знання та як ними скористатися.

Висновки. Таким чином, досвід впровадження онлайн-навчання, яке є важливим допоміжним елементом у глобальному освітньому просторі, продовжує накопичуватися в освітньому процесі медичного університету.

За період від карантину, спричиненого пандемією COVID-19, до вимушеного дистанційного навчання в умовах воєнного стану нами було розроблено безліч методів ефективного та якісного викладання для студентів кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ННПО ЗДМФУ. Серед переваг виділяємо: підвищення доступності медичної освіти незалежно від умов, в яких відбувається навчання, оптимізація роботи кафедри шляхом впровадження сучасних методів та міжнародного досвіду, нові вектори для розвитку телемедицини. Завдяки запровадженню дистанційної форми навчання іноземні та внутрішньопереміщені здобувачі освіти мають можливість долучитися до навчання на відстані, як у власних закладах освіти, так і в закладах освіти за тимчасовим місцем проживання.

До недоліків відносимо технологічні та інфраструктурні бар'єри, з яким стикнулись як при першому досвіді застосування онлайн-навчання, так і зараз – коли до вимушених умов додаються і певні військово-політичні обставини, а також відсутність особистої взаємодії. Проте для розв'язання цих проблем необхідна насамперед якісна співпраця професорсько-викладацького складу, усіх студентів, адміністративного, учбового та інноваційно-технічного відділів ЗДМФУ, також рекомендуємо розширювати спектр професійного розвитку викладачів до належного і вкладати максимум у майбутні стратегії викладання/навчання.

НОВІ ВИМОГИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ФАРМАЦЕВТИЧНИМ НАПРЯМКОМ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

І.М. Білай, завідувач кафедри клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії, доктор медичних наук, професор

Ключові слова: безперервна професійна освіта, фахова школа, фармацевти, асистенти фармацевтів.

Вступ. Настанова «Належна аптечна практика: стандарти якості аптечних послуг» вказує, що фармацевти повинні надавати медичну допомогу на основі доказової медицини, яка буде оптимальною потребам хворих. Водночас це є пріоритетним напрямом фармацевтичного сектору в європейській інтеграції України. За такої умови підвищується роль фармацевта як спеціаліста в проведенні фармацевтичної опіки, що вимагає постійного навчання сучасним навикам та вимагає безперервної професійної компетенції спеціаліста. З 2005 року знайшов розвиток засад післядипломної освіти, що відобразилося у Постановах Кабінету Міністрів України від 25 березня 2018 року №302 «Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» та від 14 липня 2021 року №725 «Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників». За цих обставин фармацевти після закінчення медичних університетів повинні удосконалювати свої фахові навички, беручи участь у безперервному професійному розвитку. У останньому Положенні вказані терміни безперервного професійного розвитку (БПР) фармацевтів та асистентів фармацевтів, електронну систему, загальний бал, відповідні заходи, особисте освітнє портфоліо, основні провайдери заходів та конфлікт інтересів.

Основна частина. БПР оснований на навчанні і вдосконаленні професійних навичок фармацевтів, що важливо для отримання кваліфікаційних вимог і вдосконалення підготовки спеціалістів фармації. Кафедра клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії була залучена до проведення БПР та прийняла участь у 3 майстер-класах для фармацевтичних фахівців протягом 2022 року на тему «Клініко-фармацевтичні підходи раціонального застосування лікарських засобів для лікування захворювань органів дихання». Зокрема нашою кафедрою був проведений пробний дводенний майстер-клас, який включав основні напрямки та дисципліни, які були задіяні для проведення висококваліфікованої фахової школи. Водночас були проведені лекції та семінари всіма провідними викладачами кафедри – клініко-фармацевтичні підходи і фармацевтична опіка при антибіотикотерапії та застосування лікарських засобів для профілактики та лікування органів дихання (напрямок – клінічна фармація, професор Білай І.М.), фітопрепарати та фітотерапія при захворюваннях органів дихання (напрямок – фармакогнозія, професор Мазулін О.В.), фармацевтичні інформаційні технології при лікуванні захворювань органів дихання (напрямок – соціально-комунікативне спілкування у фармації, доцент Іванькова Н.А.), екстрена допомога, індивідуальна аптечка при невідкладних станах на випадок виникнення надзвичайних станів при захворюваннях органів дихання (напрямок – фармація в умовах надзвичайних станів, доцент Михайлюк Є.О.), проблема фальсифікації лікарських засобів та вхідний контроль якості лікарських засобів для лікування захворювань дихальної системи (напрямок – якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів, доцент Пругло Є.С. та доцент Берест Г.Г.).